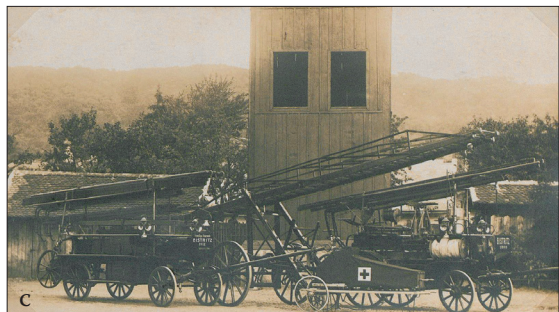
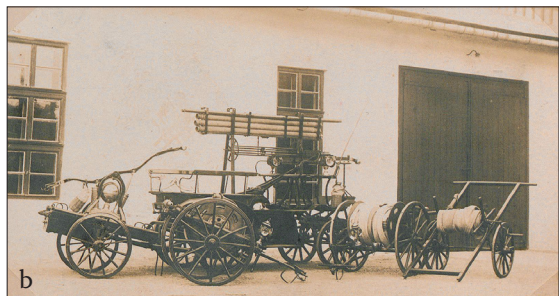

Fig. 461 a – c. Bistrița (jud. Bistrița-Năsăud). Diferite categorii de atelaje din prima dotare a Asociației Pompierilor Volutari, a) Pompă tip „Ewald”-Berlin (după Meyers Konversationslexikon, 1905, vol. 6, p. 504 - 505); b) Cele două pompe manuale, dintre care și una tip „Ewald” Berlin, vârtelnițe pentru furtun ș. a.; c) Scara culisântă simplă (b – c. Fotografii din anul 1905)

jurul anului 1930, nu numai remizele, ci și turnul de cățărare (Steigturm) se aflau în curte. Pe turn scria, cu litere capitale, deviza pompierilor: „GOTT ZUR EHR – DEM NÄCHSTEN ZUR WEHR – În onoarea lui Dumnezeu – În apărarea aproapelui” (vezi, supra p. 292, fig. 406). Pe baza fotografiilor păstrate în albumul comandantului pompierilor Karl Csallner, se poate reconstitui baza materială a uniunii pompierilor voluntari la 50 de ani de la înființarea ei: pe lângă pompa cu abur cu trei cilindri amintită mai sus, mai existau două pompe manuale, dintre care una tip „Ewald” Berlin (Fig. 461 a), vârtelnițe pentru înfășuratul furtunurilor (Fig. 461 b), o scară culisântă obișnuită (Fig. 461 c) și una mecanică (tip **Magirus**) (Fig. 462), un car acoperit cu bănci, pentru echipaj, și o targă pe roți pentru prim ajutor. În anul 1926 se cumpără din Viena o pompă tip **Fr. Kernreuter**, pentru 1.400.000 lei, cu un împrumut garantat de primărie, iar un an mai târziu o motopompă pe automobil, de la uzinele **Fiat**, cu suma de 480.000 lei. Pe lângă dotarea materială, Corpul pompierilor voluntari avea și o bună organizare și disciplină.

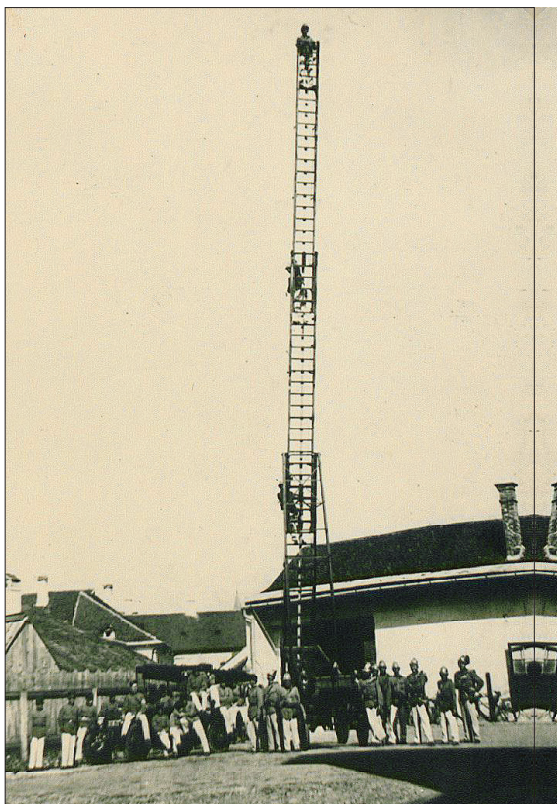

Fig. 462. Scara mecanică tip „Magirus” (Fotografie din jurul anului 1930)

Fig. 463 a - b. Vermeș (jud. Bistrița-Năsăud). *Pompă manuală expusă în fața Căminului Cultural* (Foto: Corneliu Gaiu, 2014)

Eficiența Corpului pompierilor voluntari s-a dovedit a fi remarcabilă chiar și la distanțe mari de oraș. Una dintre intervențiile majore, încununată de succes, a avut loc la data de 21 aprilie 1927, pentru localizarea și stingerea unui mare incendiu la Năsăud, în care au ars 7 case cu etaj, 41 case cu parter, 26 de grajduri, 21 lemnării și alte edificii economice (magazii, prăvălii), rămânând fără adăpost 116 familii.

În cursul anului 1937 s-au pus și la Bistrița bazele organizării pompierilor profesioniști, încadrați în unități militare. Din acest moment, activitatea Corpului pompierilor voluntari s-a diminuat, dar asociația a mai existat din punct de vedere juridic până în 1942, când a fost dizolvată.

- În fața Căminului Cultural **Vermeș** este expusă o pompă ce reprezintă un model tipic de pompă montată pe trăsură hipo, cu o banchetă pentru servanți în față și una în spate. Pompa, model 1904, a fost livrată de firma: BUDAPESTI SZIVATTÚ és GÉP-GYÁR RÉSZVÉNY TÁRSASÁG. Și aici, ca și la hipopompa din Jamu Mare (jud. Timiș) (vezi, infra, p. 365), găsim, pe lângă această plachetă cu marca de fabrică, încă una, pentru care nu avem nicio explicație. Să fi fost preluată de la o pompă mai veche, înlocuită între timp? Pe această plăcuță scrie: MAGYAR SZABADALOM – 1881 – OSTRÁK SZABADALOM – 1882. Se remarcă dimensiunile balansierului, confecționat din oțel forjat, și bazinul propriu de apă de formă tronconică, confecționat din tablă groasă nituită (Fig. 463 a – b).

5.4.06. Județul Botoșani

Din inițiativa Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Nicolae Iorga” din județul **Botoșani**, cu prilejul zilei pompierilor pe străzile municipiului se desfășoară anual o paradă de tehnică utilizată de pompieri din trecut. Astfel, au străbătut străzile două utilaje care, după cum susțin organizatorii acestei acțiuni, datează din anii 1840, și anume o hipocisternă de 200 l și o pompă manuală, tractată tot de cai.

5.4.07. Județul Brașov

Primul turn de antrenament s-a ridicat la **Brașov** în anul 1880, în locul denumit Livada Poștei, adică pe drumul ce ducea spre Poiana Brașov (vezi, supra, p. 279). Acest turn de pompieri a existat, cum s-a mai arătat, până în 1928, când a fost dărâmat (vezi, p. 289, fig. 384). Pe același loc a fost ridicată Camera de Comerț și Industrie, actuala Bibliotecă Județeană. Turnul, construit în principal din lemn, mai apare într-o carte poștală ilustrată din jurul anului 1925, în care se vede Statuia Dorobanțului, înălțată în 1922 lângă turnul denumit între timp „Pavilionul Dorobanților” (Fig. 464).

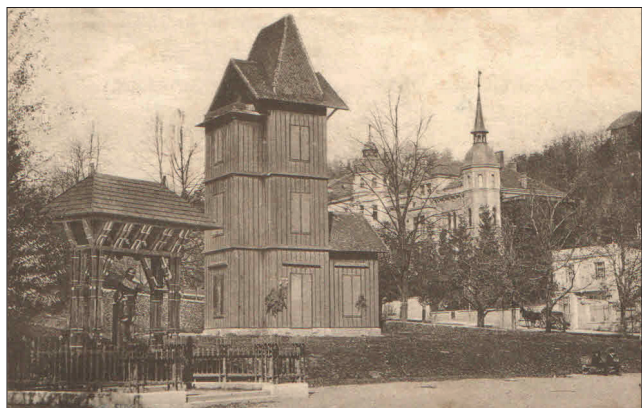

Fig. 464. Brașov (jud. Brașov). *Remiza și turnul de pompieri din lemn care a funcționat până în anul 1928* (Carte poștală ilustrată din jurul anului 1925)

Cazarma de pompieri construită în apropierea gazometrului de pe strada Nicolae Bălcescu (fostă Schwarzgasse), amintită mai sus (vezi, supra p. 280), dărâmată în jurul anului 1940 a fost mutată sub Dealul Morii, lângă fosta moară Seewald (azi str. Traian Grozăvescu).

Din dotarea cazarmii făcea parte și o scară automată rotativă tip *Magirus*, a cărei imagine s-a păstrat într-o fotografie din anul 1941, când, cu ajutorul acestei scări, s-a reparat acoperișul unei case de pe actuala stradă Grigoraș Dinicu, afectată de cutremurul din 19 noiembrie 1940 (vezi supra, p. 281, fig. 386).

Există în județul Brașov o serie de remize de pompieri care ar merita să figureze pe Lista Monumentelor Istorice, remarcându-se printr-o arhitectură specifică, ce caracterizează această categorie de construcții de utilitate publică. Singura remiză care apare în acest document oficial este *remiza de trăsuri* din comuna Budila (nr. de casă 592), care datează din secolul al XVIII-lea (vezi LMI, jud. Brașov, nr. 515, având codul de clasificare **BV-II-m-A-11.670**). Ea nu are însă nicio legătură cu tema tratată în acest capitol (vezi, „Introducere”, p. 16 - 17).

Prezentăm în continuare, în ordinea alfabetică a localităților, remizele de pompieri pe care le-am documentat la fața locului în ultimii trei ani. Ca sursă documentară, am folosit, printre altele, vol. 3.3 din colecția „Topografia Monumentelor din Transilvania” – Județul Brașov, editată în anul 1995 de un colectiv de arhitecți condus de dr. dr. h. c. mult. Christoph Machat.

În comuna **Beia** nu s-a mai păstrat remiza pompierilor voluntari, care s-au organizat ca asociație din care făcea parte și fanfara. Această formulă a fost destul de răspândită în Transilvania la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului următor, precum și

Fig. 465. Beia (jud. Brașov). Membrii Asociației Pompierilor Voluntari (Fotografie din anul 1906)

în Banat. Fotografia care documentează această situație datează din anul 1908. La data respectivă, pompierii foloseau deja pompa manuală simplă de stins incendiu. Ea se vede în partea stângă a fotografiei. Din dotarea pompierilor n-au lipsit ciuberele pentru umplerea cu apă a bazinului de tablă al pompei (Fig. 465). Pompa cu acționare manuală din fotografie s-a folosit încă multă vreme și s-a păstrat în stare de funcționare până azi (Fig. 466 a). Împreună cu o pompă simplă cu două pistoane verticale, cu acționare manuală, pe două roți, care putea fi acționată de un singur servanț, ea s-a aflat multă vreme într-un șopron în incinta bisericii fortificate din localitate, de unde cele două atelaje au fost transferate în comuna vecină **Cața** (Fig. 466 b).

Din păcate, una dintre cele mai reprezentative construcții care a servit ca remiză de pompieri, cea din comuna **Cincu**, a fost demolată cu doi ani înaintea apariției repertoriului amintit mai sus. Ea se afla în piață, fiind construită în primul sfert al secolului al XIX-lea. A fost o clădire de colț, cu latura îngustă spre piață, cu un nivel, fațadă cu șapte deschideri: trei mediane semicirculare la partea superioară și cele laterale dreptunghiu-

Fig. 466 a - b. Beia (jud. Brașov). Pompele manuale din dotarea Asociației Pompierilor Voluntari (Foto: 1990)

Fig. 467. Cincu (jud. Brașov). *Vechea remiză de pompieri, dărâmată prin anul 1997* (Foto: 1995)

Fig. 468. Cincu (jud. Brașov). *Noua remiză de pompieri* (Foto: 2013)

lare, și un brâu profilat subliniind cornișa (Fig. 467). Între timp s-a amenajat o remiză într-o casă tipic săsească, cu parter înalt, care a permis construirea unui garaj în spațiul camerei din față, în așa fel încât să mai rămână loc de o încăpere deasupra ei, pentru care s-a amenajat o intrare nouă dinspre stradă (Fig. 468).

În localitatea **Ghimbav**, având mai nou statut de oraș, formația de pompieri, care s-a constituit la sfârșitul secolului al XIX-lea, compusă din 25 până la 30 de voluntari, deținea o remiză care nu mai există, ca și primele două pompe manuale. La mijlocul anilor '30 ai secolului al XX-lea, Asociația pompierilor a cumpărat o motopompă pe benzină, montată pe un car cu platformă, tras de o pereche de cai (Fig. 469).

Asociația pompierilor voluntari care s-a constituit la **Făgăraș** la sfârșitul secolului al XIX-lea a avut o remiză și un turn de aplicație de care persoanele mai în vârstă își mai aduc încă aminte. Cazarma de pompieri, care s-a construit prin anii '30 ai secolului XX ca o secție a Grupului 5 Pompieri Brașov, mai există și azi, dar de mai mulți ani a primit o altă destinație. În prezent, servește ca depozit de materiale, alipindu-i-se pe două laturi construcții adiacente. Turnul a păstrat forma originală, ca și corpul central al construcției, care adăpostea trei garaje (Fig. 470).

Fig. 469. Ghimbav (jud. Brașov). *Motopompă pe benzină de stins incendii montată pe platforma unui car* (Fotografie fin jurul anului 1935)

Fig. 470. Făgăraș (jud. Brașov). *Remiza de pompieri a Grupului de Pompieri construită în perioada interbelică, primind altă destinație* (Foto: 2013)